

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

เรื่อง ประโยคสื่อสาร (๒)

ครูผู้สอน ครูฟาริเดาะห์ เบญญากาจ

ครูรุ่งพิรุณ เขื่อนรอบ

ประโยชน์สื่อสาร (๒)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกความหมายของประโยคซ้อนได้
๒. วิเคราะห์โครงสร้างประโยคซ้อนได้
๓. แต่งประโยคซ้อนได้
๔. ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

คำถาม

ทบทวนความเข้าใจ

คำถามชวนคิด

ประโยชน์

มีความหมายว่าอย่างไร

ประโยค หมายถึง

คือ การเรียบเรียงถ้อยคำให้ได้
ใจความที่สมบูรณ์ ทำให้รู้ว่าผู้พูดหรือ
ผู้เขียนต้องการบอกเล่าเรื่องอะไร

คำถามชวนคิด

ส่วนประกอบของประโยค

มีกี่ส่วน อะไรบ้าง

ส่วนประกอบของประโยค

ภาคประธาน

ภาคแสดง

(นามวลี)

(กริยาวลี)

แต่งประโยคตามส่วนประกอบของประโยค

๑. แก้วตาเดิน.....

๒. นักเรียนชาย.....

คำถามชวนคิด

ประโยค

มีกี่ชนิด อะไรบ้าง

ชนิดของประโยคประกอบด้วย ๓ ชนิด

๑. ประโยคสามัญหรือประโยคพื้นฐาน

๒. ประโยครวม

๓. ประโยคซ้อน

ศึกษาเรียนรู้

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง ประโยคซ้อน

รูปแบบกิจกรรม

๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ
กลุ่มละ ๓ - ๔ คน
๒. แต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ที่ ๒
เรื่อง ประโยคซ้อน

รูปแบบกิจกรรม

๓. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับ
จากการศึกษาใบความรู้

ประเด็นศึกษา

๑. ความหมายของประโยคซ้อน

๒. โครงสร้างของประโยคซ้อน

๓. ประเภทของประโยคซ้อน

ใบความรู้ เรื่องประโยคซ้อน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่องเรียงร้อยถ้อยอักษร
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่องประโยคสื่อสาร (๒)
รายวิชา ภาษาไทย ๓ รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ประโยคซ้อน หมายถึง

ประโยคที่ประกอบด้วยประโยคหลัก (मुख्यประโยค) และประโยคย่อย (อนุประโยค) มารวมเป็นประโยคเดียวกัน

ประโยคหลัก (मुख्यประโยค) + ประโยคย่อย (อนุประโยค)

ประโยคหลัก คือ ประโยคที่เป็นประโยคสามัญประกอบด้วยประธาน กริยา กรรมและส่วนขยาย
ประโยคย่อย คือ ประโยคที่ขึ้นต้นด้วยคำเชื่อม สามารถเป็นได้ทั้งนามวลี ส่วนขยาย หรือขยายกริยาลึ

ประเภทของประโยคซ้อน

มี ๓ ประเภท ได้แก่

๑. ประโยคซ้อนที่มีนามานุประโยค
๒. ประโยคซ้อนที่มีคุณานุประโยค
๓. ประโยคซ้อนที่มีวิเศษยานุประโยค

ตั้งใจศึกษานะคะ

๑. ประโยคซ้อนที่มีนามานุประโยค

คือ ประโยคย่อย (อนุประโยค) ที่ทำหน้าที่เหมือนนามวลี กล่าวคือเป็นได้ทั้งประธาน กรรม หน่วยเติมเต็ม หรือหน่วยเสริมความ

มีคำเชื่อมหน้าประโยคย่อย (อนุประโยค) ได้แก่ **ที่, ที่ว่า, ว่า, ให้**

ตัวอย่าง

ที่คุณพูดเป็นเรื่องเข้าใจผิด
ปรกรณ์ไม่ชอบ**ให้**ใครมาว่าครูของเขา
เขาได้อินมา**ว่า**ปีนี้ น้ำจะมาก

ครูมอบหมายงาน**ให้**นักเรียนทำการบ้าน
บุษบาได้อินชาคริตพูด**ว่า**พุงนี้ จะสอบเก็บคะแนน
ฉันหัวเราะ**ที่**เขาทำตลก

๒. ประโยคซ้อนที่มีคุณานุประโยค

คือ ประโยคย่อยที่ทำหน้าที่ขยายนามที่อยู่หน้าอนุประโยค

มีคำเชื่อมหน้าประโยคย่อย (อนุประโยค) ได้แก่ **ที่, ซึ่ง, อัน**

ตัวอย่าง

เสื้อ**ที่**ปรู๊ดสวมอยู่สวยมาก
สมบัติ**อัน**มีค่ามหาศาลถูกฝังอยู่ในนี้
ฉันเห็นภูเขา**ซึ่ง**มีต้นไม้อยู่ล้อมรอบ

สมาลี**ซึ่ง**เป็นผู้จัดการธนาคารได้รับรางวัลพนักงานดีเด่น
น้องกินผลไม้**ที่**ซื้อมาจากตลาด
ผู้ชาย**ที่**ยืนอยู่หน้าบ้านเป็นพี่ชายฉัน

ศึกษาใบความรู้

เรื่อง ประโยคซ้อน

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ศึกษาใบความรู้

เรื่อง ประโยคซ้อน

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

๓. ประโยคซ้อนที่มีวิเศษณานุประโยค

คือ ประโยคย่อยที่ทำหน้าที่เหมือนวิเศษณ์วลี ทำหน้าที่ขยายกริยาลี สามารถอยู่ได้ทั้งหน้าและหลังประโยคหลัก มีหลักการสังเกตดังนี้

- ๑) ประโยคซ้อนที่มีวิเศษณานุประโยคบอกเวลา โดยมีคำเชื่อม คือ เมื่อ, ก่อน, หลัง, หลังจาก, ขณะที่, ตั้งแต่
ตัวอย่าง แม่นั่งพักผ่อน**หลังจาก**ที่ทำการกับข้าวเสร็จ
- ๒) ประโยคซ้อนที่มีวิเศษณานุประโยคบอกเหตุ โดยมีคำเชื่อม คือ เพราะ, เนื่องจาก
ตัวอย่าง คุณยายปวดขา**เพราะ**เดินขึ้นบันได (ประโยคย่อยต้องเป็นเหตุ)
- ๓) ประโยคซ้อนที่มีวิเศษณานุประโยคบอกผล โดยมีคำเชื่อม คือ จน, จนกระทั่ง, กระทั่ง
ตัวอย่าง คุณยายปวดขา**จน**เดินไม่ไหว (ประโยคย่อยต้องเป็นผล)
- ๔) ประโยคซ้อนที่มีวิเศษณานุประโยคบอกจุดมุ่งหมาย โดยมีคำเชื่อม คือ เพื่อ
ตัวอย่าง คุณแม่ทำงานหนัก**เพื่อ**หาเงินมาเลี้ยงลูก
- ๕) ประโยคซ้อนที่มีวิเศษณานุประโยคบอกเงื่อนไข โดยมีคำเชื่อม คือ ถ้า, ถ้าหาก, หาก, หากว่า
ตัวอย่าง **ถ้า**เขามาช้าฉันจะเดินกลับบ้านคนเดียว
- ๖) ประโยคซ้อนที่มีวิเศษณานุประโยคบอกความขัดแย้ง โดยมีคำเชื่อม คือ ทั้งที่, แม้ว่า
ตัวอย่าง เขามองไม่เห็นฉัน**ทั้งที่**ฉันยืนอยู่ตรงหน้าเขา

อภิปรายความรู้

เรื่อง ประโยคซ้อน

อภิปรายความรู้

ประโยชน์ข้อนี้ หมายถึง

ประโยคซ้อน หมายถึง

คือ ประโยคที่ประกอบด้วยประโยคหลัก
(मुख्यประโยค) และประโยคย่อย (อนุประโยค)
มารวมเป็นประโยคเดียวกัน

อภิปรายความรู้

โครงสร้างของประโยคซ้อน

โครงสร้างของประโยคซ้อน

ประโยคหลัก + ประโยคย่อย
(मुख्यประโยค) (อนุประโยค)

ประโยคหลัก (मुख्यप्रयोग) คือ

คือ ประโยคที่เป็นประโยคสามัญ
ประกอบด้วยประธาน กริยา กรรม
และส่วนขยาย

ประโยชน์ย่อย (อนุประโยค) คือ

คือ ประโยคที่ขึ้นต้นด้วยคำเชื่อม
สามารถเป็นได้ทั้งนามวลี ส่วนขยาย
หรือขยายกริยาวลี

ตัวอย่าง

เขาได้ยืนยันมาว่าปีนี้น้ำจะมาก

ประโยคหลัก

เขาได้ยืนยันมา

ประโยคย่อย

ว่าปีนี้น้ำจะมาก

ตัวอย่าง

คุณยายปวดขาเพราะเดินขึ้นบันได

ประโยคหลัก

คุณยายปวดขา

ประโยคย่อย

เพราะเดินขึ้นบันได

อภิปรายความรู้

ประเภทของประโยคซ้อน
ประกอบด้วยอะไรบ้าง

ประเภทของประโยคซ้อนมี ๓ ประเภท

๑. ประโยคซ้อนที่มีนามานุกรมประโยค

๒. ประโยคซ้อนที่มีคุณานุกรมประโยค

๓. ประโยคซ้อนที่มีวิเศษานุกรมประโยค

อภิปรายความรู้

ประโยคซ้อนที่มีนามานุกรมประโยค

หมายถึง

ประโยคซ้อนที่มีนามานุกรประโยค คือ

คือ ประโยคย่อยที่ทำหน้าที่เหมือนนามวลี

ประธาน

กรรม

หน่วยเสริมความ

ประโยคซ้อนที่มีนามาานุประโยค คือ

มีคำเชื่อมหน้าประโยคย่อย (อนุประโยค) ดังนี้

ว่า

ที่

ที่ว่า

ให้

ตัวอย่าง

ที่คุณพูดเป็นเรื่องเข้าใจผิด

ประโยคหลัก

เป็นเรื่องเข้าใจผิด

ประโยคย่อย

ที่คุณพูด

ตัวอย่าง

ปกรณ์ไม่ชอบใ้ใครมาว่าครูของเขา

ประโยคหลัก

ปกรณ์ไม่ชอบ

ประโยคย่อย

ใ้ใครมาว่าครูของเขา

อภิปรายความรู้อะ

ประโยคซ้อนที่มีคุณานุกรประโยค

หมายถึง

ประโยคซ้อนที่มีคุณาอนุประโยค คือ

ประโยคย่อยที่ทำหน้าที่ขยายนามที่อยู่หน้าอนุประโยค
มีคำเชื่อมหน้าประโยค ดังนี้

ที่

ซึ่ง

อัน

ประโยคย่อยที่ทำหน้าที่ขยายนาม (คุณานุประโยค)

สุมาลีซึ่งเป็นผู้จัดการธนาคารได้รับรางวัลพนักงานดีเด่น

ประโยคหลัก

สุมาลีได้รับรางวัลพนักงานดีเด่น

ประโยคย่อย

ซึ่งเป็นผู้จัดการธนาคาร

ประโยชน์ย่อยที่ทำหน้าที่ขยายนาม (คุณานุประโยชน์)

สมบัติอันมีค่ามหาศาลถูกฝังอยู่ในนี้

ประโยชน์หลัก

สมบัติถูกฝังอยู่ในนี้

ประโยชน์ย่อย

อันมีค่ามหาศาล

อภิปรายความรู้

ประโยชน์ซ้อนที่มีวิเศษนานุประโยชน์

หมายถึง

ประโยคซ้อนที่มีวิเศษณานุประโยค คือ

คือ ประโยคย่อยที่ทำหน้าที่เหมือน
วิเศษณ์วลี ทำหน้าที่ขยายกริยาวลี สามารถ
อยู่ได้ทั้งหน้าและหลังประโยคหลัก

ตัวอย่าง

คุณยายปวดขาจนเดินไม่ไหว

ประโยคหลัก

คุณยายปวดขา

ประโยคย่อย

จนเดินไม่ไหว

ตัวอย่าง

เขามองไม่เห็นฉันทั้งที่ฉันยืนอยู่ตรงหน้าเขา

ประโยคหลัก

เขามองไม่เห็นฉัน

ประโยคย่อย

ทั้งที่ฉันยืนอยู่ตรงหน้าเขา

กิจกรรม

ใบงานที่ ๒ เรื่อง ประโยคซ้อน

ใบงานเรื่อง ประโยคซ้อน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่องเรียงร้อยถ้อยอักษร
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่องประโยคสื่อสาร (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย ๓ รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ส่วนที่ ๑ คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามในประเด็นต่อไปนี้

จงอธิบายความหมายประโยคซ้อน

.....

.....

.....

ประเภทของประโยคซ้อนมีกี่ประเภท อะไรบ้าง จงอธิบาย

.....

.....

.....

ส่วนที่ ๒ คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ประโยคซ้อนและเขียนเครื่องหมาย / ตามชนิดของประโยคซ้อนให้ถูกต้อง

ประโยค	ชนิดของประโยคซ้อน		
	ประโยคซ้อนที่มี นามานุประโยค	ประโยคซ้อนที่มี คุณานุประโยค	ประโยคซ้อนที่มี วิเศษนามานุประโยค
๑. เขาทำงานหนักจนล้มป่วย			
๒. ครูดีใจที่นักเรียนสอบผ่านทุกคน			
๓. ดันซื้อเสื้อตัวนั้นจากเด็กที่อยู่ข้างบ้าน			
๔. เด็ก ๆ กลับบ้านหลังเลิกเรียนแล้ว			
๕. รถที่สารถีขับราคาแพงมาก			
๖. ที่เขาเล่ามานั้นถูกต้องแน่นอน			
๗. ป้าพูดเร็วจนหลานฟังไม่ทัน			
๘. เขาทำงานหนักเพื่อให้ฐานะดีขึ้น			
๙. พลอยเป็นหวัดเพราะตากฝนอยู่นาน			
๑๐. คนที่ไม่มั่นใจในตัวเองมักถามความเห็น จากคนอื่น			

ใบงานที่ ๒

เรื่อง ประโยคซ้อน

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ส่วนที่ ๓ คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งประโยคซ้อน คนละ ๑ ประโยค พร้อมระบุโครงสร้างประโยค

ประโยคซ้อน

ประโยคหลัก

ประโยคย่อย

คำเชื่อมประโยค

ประเภทของประโยคซ้อน

ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๒

เรื่อง ประโยคซ้อน

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามในประเด็นต่อไปนี้

ประโยชน์ซ่อน หมายถึง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประเภทของประโยชน์ซ่อน ได้แก่

.....

.....

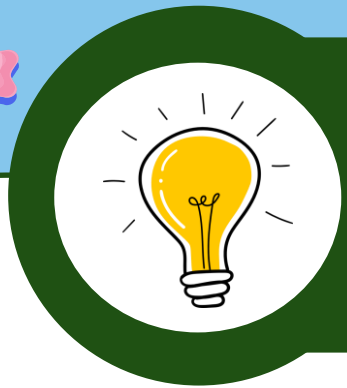
.....

.....

.....

.....

.....

ชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ประโยคและเขียนเครื่องหมาย /
ตามชนิดของประโยคให้ถูกต้อง

ประโยค	ชนิดของประโยคซ้อน		
	ประโยคซ้อนที่มี นามานุกรประโยค	ประโยคซ้อนที่มี คุณานุกรประโยค	ประโยคซ้อนที่มี วิเศษณานุกรประโยค
๑. เขาทำงานหนักจนล้มป่วย			
๒. ครูดีใจที่นักเรียนสอบผ่านทุกคน			
๓. ฉันซื้อเสื้อตัวนั้นจากเด็กที่อยู่ข้างบ้าน			
๔. เด็ก ๆ กลับบ้านหลังเลิกเรียนแล้ว			

ตรวจความถูกต้อง

ใบงานที่ ๒ เรื่อง ประโยคซ้อน

ชี้แจง

ให้นักเรียนตอบคำถามในประเด็นต่อไปนี้

ประโยคซ้อน หมายถึง

ประโยคที่ประกอบด้วยประโยคหลัก
(मुख्यประโยค) และประโยคย่อย (อนุประโยค)
มารวมเป็นประโยคเดียวกัน

ชี้แจง

ให้นักเรียนตอบคำถามในประเด็นต่อไปนี้

ประเภทของประโยคซ้อน ได้แก่

๑. ประโยคซ้อนที่มีนามานุกรมประโยค
๒. ประโยคซ้อนที่มีคุณานุกรมประโยค
๓. ประโยคซ้อนที่มีวิเศษณานุกรมประโยค

ชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ประโยคและเขียนเครื่องหมาย /
ตามชนิดของประโยคให้ถูกต้อง

ประโยค	ชนิดของประโยคซ้อน		
	ประโยคซ้อนที่มี นามานุกรประโยค	ประโยคซ้อนที่มี คุณานุกรประโยค	ประโยคซ้อนที่มี วิเศษณานุกรประโยค
๑. เขาทำงานหนักจนล้มป่วย			✓
๒. ครูดีใจที่นักเรียนสอบผ่านทุกคน	✓		

ชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ประโยคและเขียนเครื่องหมาย /
ตามชนิดของประโยคให้ถูกต้อง

ประโยค	ชนิดของประโยคซ้อน		
	ประโยคซ้อนที่มี นามานุประโยค	ประโยคซ้อนที่มี คุณานุประโยค	ประโยคซ้อนที่มี วิเศษณานุประโยค
๓. ฉันซื้อเสื้อตัวนั้นจากเด็กที่อยู่ข้างบ้าน		✓	
๔. เด็ก ๆ กลับบ้านหลังเลิกเรียนแล้ว			✓

ชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ประโยคและเขียนเครื่องหมาย /
ตามชนิดของประโยคให้ถูกต้อง

ประโยค	ชนิดของประโยคซ้อน		
	ประโยคซ้อนที่มี นามานุกรประโยค	ประโยคซ้อนที่มี คุณานุกรประโยค	ประโยคซ้อนที่มี วิเศษณานุกรประโยค
๕. รถที่สารถูกรั้วขึ้นราคาแพงมาก		✓	
๖. ที่เขาเล่ามานั้นถูกต้องแน่นอน	✓		

ชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ประโยคและเขียนเครื่องหมาย /
ตามชนิดของประโยคให้ถูกต้อง

ประโยค	ชนิดของประโยคซ้อน		
	ประโยคซ้อนที่มี นามานุกรประโยค	ประโยคซ้อนที่มี คุณานุกรประโยค	ประโยคซ้อนที่มี วิเศษนามุกรประโยค
๗. ป้าพูดเร็วจนหลานฟังไม่ทัน			✓
๘. เขาทำงานหนักเพื่อให้ฐานะดีขึ้น			✓

ชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ประโยคและเขียนเครื่องหมาย /
ตามชนิดของประโยคให้ถูกต้อง

ประโยค	ชนิดของประโยคซ้อน		
	ประโยคซ้อนที่มี นามานุกรประโยค	ประโยคซ้อนที่มี คุณานุกรประโยค	ประโยคซ้อนที่มี วิเศษณานุกรประโยค
๙. พลอยเป็นหวัดเพราะตากฝนอยู่นาน			✓
๑๐. คนที่ไม่มั่นใจในตัวเองมักถาม ความเห็นจากคนอื่น		✓	

สรุป

ประโยคซ้อนเป็นประโยคที่ประกอบด้วยประโยคหลัก (मुख्यประโยค) และประโยคย่อย (อนุประโยค) มารวมเป็นประโยคเดียวกัน มีทั้งหมด ๓ ประเภท ได้แก่

ประโยคซ้อนที่มีนามานุกรประโยค

ประโยคซ้อนที่มีคุณานุกรประโยค

ประโยคซ้อนที่มีวิเศษนานุกรประโยค

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง

ประโยชน์สื่อสาร (๓)

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย
หลักภาษาไทยและการใช้ภาษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒
๒. ใบงานที่ ๓.๑ เรื่อง แผนภาพความคิดเรื่องประโยค
๓. ใบงานที่ ๓.๒ เรื่อง แต่งประโยคพรรณษา

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

